

til Menighedsraadene. Jeg skal nævne et Eksempel, som jeg har været Vidne til, et Tilfælde fra en Kommune, hvor Indre Mission er kommet i Strid med et politisk Parti, og dette vedtager saa, at dets Medlemmer, uden Hensyn til deres Stilling overfor Folkekirken, skal indmelde sig en bloc for at opnaa, at Missionen i denne Kommune kun faar — helst slet ingen, men i hvert Fald saa faa Repræsentanter i Menighedsraadet som muligt; og Folk melder sig. Det er der vist ikke noget at sige til, synes jeg, naar der ikke er nogen af dem, for hvis Vedkommende der foreligger noget alt for graverende, og i saa Tilfælde vilde vedkommende vel neppe være kommet paa den kommunale Valgliste. Forholdet i den paagældende Kommune var, at man maatte tage alle dem, der meldte sig. Jeg tror ikke; det er heldigt at indrette det saadan; at saadanne Ting kan foregaa, og jeg kan ikke se nogen Fare i kirkelig Henseende ved at lade de kommunale Vælgere have Afgørelsen. Derfor vil jeg henstille til det kommende Udvalgs Overvejelse at se at komme bort fra, at man skal tilmelde sig for at have Valgret til Menighedsraadet. Jeg tror, det er den bedste Ordning; man vil da i alt Fald blive fri for, at noget saadant, som jeg her har nævnt, kan foregaa, og jeg ved ganske bestemt, at det er foregaaet.

Formanden: Det ærede Medlem Hr. J. Oskar Andersen har Ordet for en kort Bemærkning.

J. Oskar Andersen: Selv om det er rigtigt, at der lige op til vore Dage har været en Række Mænd indenfor den grundtvigske Retning, der har holdt paa, at det vilde være det rigtigste at have tvungen borgerlig Ægteskabsstiftelse, kan jeg ikke se, at det i mindste Maade er noget Bevis med Hensyn til, hvorvidt Finheden er paa den ene eller den anden Side. Det er det saa meget mindre, som man tidligere, naar man fra grundtvigsk Side hævdede det Standpunkt, er gaaet ud fra den Forudsætning, at Præsterne ellers ikke kunde blive stillet frit; der er imidlertid alligevel Mulighed for at stille dem frit, og derfor falder det Argument bort. Jeg vil hævde, at naar man overlader det til Folk selv at bestemme, hvordan de ønsker deres Ægteskab stiftet, handler man baade aandsfrit og nobelt; men det er naturligvis noget, man kan se forskelligt paa. Det ærede Medlem Hr. Borgbjerg har ikke efter min Opfattelse ført noget Bevis for *sin* tidligere These.

Jeg maa vedblivende, i Henhold til hvad jeg nu har fremført her, bestemt hævde, at den Fortolkning, det ærede Medlem gav af Udvalgets Stilling i 1860 til det forelagte Menighedsraadsforslag, var forkert, idet disse Mænds Udtalelser maa ses i Belysning af, at det var to forskellig Arter af Menighedsraad, man vilde have samtidig; det var derved, den formelle Sammenblanding mellem det borgerlige og det kristelige fremkom.

Formanden: Det ærede Medlem Hr. Borgbjerg har Ordet for en kort Bemærkning.

Borgbjerg: Jeg fastholder vedblivende min Fremstilling af Forholdet i 1860 i Folketingsudvalget, som gik ud paa, at det, det ikke vilde, var en Sammenblanding af det kristelige og det borgerlige. Paa dette Punkt har jeg efter min Mening ubetinget Ret, og det er ikke blevet afkræftet ved noget af det, det ærede Medlem har fremført. Med Hensyn til det borgerlige Ægteskab, maa jeg sige, at jeg har ikke søgt at bevise, at der var, som det ærede Medlem kaldte det, aandelig Plumshed paa den ene Side og Aandsfinhed paa den anden Side ved at fremdrage en Række grundtvigske Personligheder og Politikere, der holdt paa det almindelige borgerlige Ægteskab. Jeg har kun nævnt dem som et Bevis paa, at det var kirkepolitisk Tradition her i Tinget, og nævnt det med den bestemte saglige Begrundelse, at Kirken kun blev fri i det Forhold, naar Ægteskabet blev almindelig borgerligt. Nu mener det ærede Medlem, at man ogsaa gennem det valgfrie, borgerlige Ægteskab kan tilsikre Præst og Menighed en vis Frihed. Det tror jeg ikke. I Spørgsmaalet om fraskiltens Vielse og meget andet maa Lovgivningen give visse Regler, der kan være strengere eller mildere, men der maa opstilles visse Betingelser, hvis den kirkelige Vielse ogsaa skal have borgerlig Gyldighed. Jeg tror, jeg har Ret heri, men det er en Sag, som det vel ikke er Stedet til nu at diskutere videre.

J. Jacobsen: Jeg har kun nogle ganske faa Bemærkninger at rette til det ærede Medlem Hr. Povlsen. Det ærede Medlem mente ikke, at vi ved Kirkeskatten i den Forstand, jeg havde brugt Udtrykket, var stillet overfor noget nyt. Det ærede Medlem talte om, at der ogsaa tidligere i Menighederne havde været en Ligningsret. Det har jeg aldrig bestridt. Jeg tænker mig, at det ærede Medlem derved tænker paa den Ligningsret, man har haft til f. Eks.